

Sino-sovjetiska konflikten (del 5.3):

Är Jugoslavien ett socialistiskt land?

Kommentar (3) till SUKP:s Centralkommittés öppna brev av redaktionerna för *Folkets Dagblad* och *Röda Fanan* den 26 september 1963

Denna ”kommentar” föregicks av [Hur meningsskiljaktigheterna mellan oss och SUKP:s ledning uppkommit och utvecklats](#) (kommentar 1) och [Till frågan om Stalin](#) (kommentar 2) och följdes av [Neokolonialismens försvarare](#) (kommentar 4).

Frågan om Jugoslavien tar kineserna upp även i tidigare dokument (ofta i termer av ”Titoklicken”), se [Leve leninismen, Låt oss enas på grundval av Moskvadeklarationen och Moskvauttalandet](#) (t ex avsnitten med rubriken ”Tito — denne kommunismens renegat”, s. 7 och 24) och [Några av Leninismens viktiga problem i världen idag](#).

Kinesernas syn på Jugoslavien var inte så principfast som man kan tro när man läser ett dokument som det nedanstående. I själva verket var Mao & Co betydligt mer vacklande på frågan – vilket numera är väl dokumenterat, både via släppta kinesiska dokument och via texter från Albanien efter brytningen mellan de två länderna. Se [Enver Hoxha om maoismen](#) och [Mao, KKP och frågan om Stalin](#) för mer info om detta.

Är Jugoslavien ett socialistiskt land?

Detta är en fråga inte endast för utrönande av den jugoslaviska statens karaktär, ty den innefattar också frågan om vilken väg de socialistiska länderna bör följa: huruvida de ska följa Oktoberrevolutionens väg och genomföra revolutionen till slutet eller de ska följa Jugoslaviens väg och återställa kapitalismen. Dessutom innefattar den också frågan om hur Titoklicken ska värderas; om den är att anse som ett broderparti och en kraft mot imperialismen eller måste betraktas såsom renegater från den internationella kommunistiska rörelsen och en imperialismens lakej.

I denna fråga består grundläggande meningsskiljaktigheter mellan SUKP:s ledare å ena och oss och alla andra marxist-leninister å den andra sidan.

Alla marxist-leninister anser, att Jugoslavien inte är ett socialistiskt land. Den ledande klicken i Jugoslaviens kommunisters förbund har förrått marxismen-leninismen och det jugoslaviska folket och består av renegater från den internationella kommunistiska rörelsen och imperialismens lakejer.

Å andra sidan anser SUKP:s ledare, att Jugoslavien är ett socialistiskt land och Jugoslaviens kommunisters förbund står på marxismen-leninismens grund och är ett broderparti och en kraft mot imperialismen.

I sitt öppna brev av den 14 juli förklarar SUKP:s Centralkommitté att Jugoslavien är ett ”socialistiskt land” och att Titoklicken är ett ”broderparti” som ”står vid den statliga ledningens roder”.

Kamrat Chrusjtjov gjorde nyligen ett besök i Jugoslavien och blottade i en rad tal ännu klarare SUKP-ledarnas ståndpunkt samt slängde bort de sista bitarna av det fikonlöv med vilket de skylt sig i denna fråga.

Enligt Chrusjtjovs mening, SUKP:s ledare och titoisterna, är Jugoslavien inte bara ett socialistiskt land utan ett ”framskridet” socialistiskt land. Där möter man inte ”löst prat om socialismen” utan ”verkligt socialistiskt uppbygge”, och Jugoslaviens utveckling utgör ”ett konkret bidrag till den allmänna revolutionära arbetarrörelsen i världen”¹, som Chrusjtjov känner sig ganska avundsjuk på och vill söka efterlikna.

Enligt Chrusjtjovs mening är SUKP:s ledare och titoisterna ”inte enbart klassbröder” utan ”bröder som är sammanbundna av överensstämmelsen i de mål vi har framför oss”. SUKP:s ledning är ”en pålitlig och trogen bundsförvant” till Titoklicken.²

Chrusjtjov tror, att han har upptäckt äkta marxism-leninism hos Titoklicken. SUKP:s Centralkommitté hycklade bara, när den i sitt öppna brev försäkrade att ”det alltjämt råder menings- skiljaktigheter i en rad principiella ideologiska frågor mellan SUKP och JKF”. Nu har Chrusjtjov talat om för Titoklicken att ”vi hör till en och samma idé och vägleds av samma teori” och att bägge står på marxism-leninismens grund.³

Chrusjtjov har kastat 1960 års Uttalande för vinden.

Uttalandet säger:

De kommunistiska partierna har enhälligt fördömt den internationella opportunistens jugoslaviska variant, som är ett koncentrerat uttryck för de nutida revisionisternas ”teorier”.

Det säger vidare:

Ledarna för Jugoslaviens kommunisters förbund, som förrätt marxism-leninismen och förklarat den föråldrad, ställde mot 1957 års Deklaration sitt antileninistiska revisionistiska program. De ställde JKF mot hela den internationella kommunistiska rörelsen.

Det säger:

(Ledarna för JKF gjorde sitt land) beroende av den s k hjälpen från amerikanska och andra imperialister och skapade därigenom ett hot mot de revolutionära vinningar, som uppnåts genom det jugoslaviska folkets heroiska kamp.

Det säger ytterligare:

De jugoslaviska revisionisterna bedriver undermineringsverksamhet mot det socialistiska lägret och den kommunistiska världsrörelsen... Under förevändning att bedriva en alliansfri politik utvecklar de en verksamhet som skadar enheten mellan alla fredsälskande krafter och stater.

Uttalandet är absolut klart, och ändå vågar SUKP:s ledare säga: ”I överensstämmelse med 1960 års Uttalande anser vi Jugoslavien som ett socialistiskt land”.⁴ Hur kan de säga något sådant?

Man skulle vilja fråga:

¹ N.S. Chrusjtjov: Tal vid ett massmöte i Velenje i Jugoslavien 30 augusti 1963.

² N.S. Chrusjtjov: Tal vid ett möte i en fabrik i Rakovica i Jugoslavien 21 augusti 1963.

³ N. S. Chrusjtjov: Intervju för utländska korrespondenter i Brioni i Jugoslavien 29 augusti 1963, efter rapport från Tanjug.

⁴ ”För den skapande marxism-leninismens seger och mot revideringen av den kommunistiska världsrörelsens inriktning”, ledartidning i *Kommunist*, Moskva, nr 11/1963.

Kan ett land vara socialistiskt när det, som Uttalandet säger, vägleds av en variant av den internationella opportunisten, en variant av de nutida revisionisternas teorier?

Kan ett land vara socialistiskt när det, som Uttalandet säger, har förrått marxismen-leninismen och ställt sig emot hela den internationella kommunistiska rörelsen?

Kan ett land vara socialistiskt när det, som Uttalandet säger, bedriver undermineringsverksamhet mot det socialistiska lägret och den kommunistiska världsrörelsen?

Kan ett land vara socialistiskt när det, som Uttalandet säger, utvecklar en verksamhet som skadar enheten mellan alla fredsälskande krafter och stater?

Kan ett land vara socialistiskt när de imperialistiska länderna med Förenta staterna i spetsen matar det med flera miljarder amerikanska dollar?

Detta är sannerligen något högst ovanligt som man aldrig förr hört talas om.

Kamrat Togliatti talar synbarligen tydligare än Chrusjtjov. Togliatti skrädde inte orden; han förklarade, att den hållning 1960 års Uttalande intog till Titoklicken var ”oriktig”.⁵ Eftersom Chrusjtjov är inställd på att upphäva domen över Tito-klicken borde han tala mera rättfram. Det är inte nödvändigt att låtsas hålla fast vid Uttalandet.

Är Uttalandets förkastelse över Jugoslavien oriktig och bör den upphävas? Togliatti säger, att den är oriktig och bör upphävas. Chrusjtjov säger i själva verket också att den är oriktig och bör upphävas. Vi säger, att den inte är oriktig och inte får upphävas. Alla broderpartier, som håller fast vid marxismen-leninismen och försvarar 1960 års Uttalande, säger likaledes, att den inte är felaktig och inte får upphävas.

Då vi gör detta, klänger vi oss, enligt SUKP-ledarnas mening, fast vid en ”stereotyp formel” och vid den kapitalistiska världens ”djungellagar”⁶ och ”bannlyser Jugoslavien från socialismen”.⁷ Dessutom sägs envar, som inte betraktar Jugoslavien som ett socialistiskt land, gå tvärtemot fakta och begå ett subjektivistiskt misstag⁸ medan däremot de, då de blundar för fakta och försäkrar att Jugoslavien är ett socialistiskt land, ”utgår från objektiva lagar, från marxismen-leninismens läror” och har dragit en slutsats som är grundad på ”en djupgående analys av verkligheten”.⁹

Hur ser verkligheten i Jugoslavien ut? Vad slags slutsatser bör man dra, om man utgår från objektiva lagar, från marxismen-leninismens läror och företar en djupgående analys av den jugoslaviska verkligheten?

Låt oss nu se på den frågan.

Privatkapitalismens utveckling i de jugoslaviska städerna

Ett av Chrusjtjovs argument, till bekräftande av att Jugoslavien är ett socialistiskt land, är att privat kapital, privata företag och kapitalister inte existerar i Jugoslavien.

Är detta sant? Nej, det är det inte.

⁵ Palmiro Togliatti: ”Låt oss återföra diskussionen inom dess verkliga ram”, *l'Unità* 10 januari 1963.

⁶ N.S. Chrusjtjov: Rapport till SSSR:s Högsta sovjets session, december 1962.

⁷ Sovjetunionens kommunistiska parti centralkommittés öppna brev till alla partiorganisationer, till Sovjetunionens alla kommunister, 14 juli 1963

⁸ Samma.

⁹ N.S. Chrusjtjov: Rapport till SSSR:s Högsta sovjets session, december 1962.

Faktum är att privat kapital och privata företag existerar i stor omfattning i Jugoslavien och snabbt utvecklas.

Enligt redogörelser från alla socialistiska länder är det inte ovanligt att olika sektorer, en privat kapitalistisk sektor inberäknad, existerar i ett socialistiskt lands nationalhushåll under en avsevärd period efter det att proletariatet erövrat den politiska makten. Vad som därvidlag betyder något är vad slags politik regeringen för mot privatkapitalismen – en politik för att utnyttja, begränsa, omvandla och avskaffa den eller en låt-gå-politik som gynnar och uppmuntrar den. Detta är ett viktigt rättesnöre då det ska avgöras huruvida ett land utvecklas i socialistisk eller kapitalistisk riktning.

Ser man till denna fråga går Titoklicken inte i riktning mot socialismen utan åt motsatt håll. De sociala förändringar som inleddes i Jugoslavien under den tidiga efterkrigsperioden var först och främst inte grundliga. Den politik som Titoklicken gått in för efter sitt öppna förräderi syftar inte till att omvandla och avskaffa privatkapitalet och privatföretagen utan till att uppsamla och utvidga dem.

I förordningar, som Titoklicken utgav 1953, stipuleras att ”medborgargrupper” har rätt att ”grunda företag” och ”förhyra arbetskraft”. Samma år utgav den ett dekret som stadgade, att enskilda har rätt att av statens ekonomiska företag förvärva fasta tillgångar.

1956 uppmuntrade Titoklicken de lokala myndigheterna att genom sin beskattnings- och övriga politik gynna privat kapital.

År 1961 dekreterade Titoklicken, att enskilda har rätt att inköpa utländsk valuta.

År 1963 införde Titoklicken politiken för privatkapitalismens utveckling i grundlagen. Enskilda har nu grundlagsenlig rätt att grunda företag och förhyra arbetskraft.

Med Titoklickens hjälp och uppmuntran har privata företag och privat kapital skjutit upp som svampar ur jorden i Jugoslaviens städer.

Enligt den officiella ”Statistisk fickhandbok för Jugoslavien”, 1963, som utges i Belgrad, finns det över 115 000 privatägda hantverksföretag i Jugoslavien. I verkligheten är emellertid många av ägarna till dessa privata företag alls inga ”hantverkare” utan typiska privatkapitalister.

Titoklicken medger, att ehuru lagen inte tillåter en privat företagare att anställa fler än högst fem arbetare, det finns en del, som anställer tio och tjugo gånger så många och till och med några som anställer ”fem- å sexhundra arbetare”.¹⁰ Och den årliga omsättningen i en del av privatföretagen uppgår till över 100 miljoner dinarer.¹¹

”Politika” yppade den 7 december 1961, att dessa privata företagare i många fall i verkligheten är ”storföretagare”. Den sade: ”Det är svårt att fastställa hur vida spritt detta nät av storföretagare är och hur många arbetare de har. Enligt lagen är de berättigade att ha fem arbetare, som ska hjälpa dem i deras arbete. Men de som känner saken utan och innan vet, att dessa fem personer i verkligheten är entreprenörer, som i sin tur har sina 'underentreprenörer' ”. ”Dessa entreprenörer arbetar i regel inte själva utan ger endast order, gör planer och avslutar kontrakt och far med bil från företag till företag.”

Av de profiler, som dessa företagare gör, kan man se att de är hundraprocentiga kapitalister.

”Svet” meddelade den 8 december 1961 att ”vissa privata hantverkares nettoinkomst uppgår till

¹⁰ M. Todorovic: ”Kampen på två fronter”, *Nasha Stvarnost* mars 1954.

¹¹ *Vesnik u sredu* 27 december 1961.

en miljon dinarer per månad” och Belgradtidningen ”Vecernje novosti” skrev den 20 december 1961 att i Belgrad ”i fjol 116 ägare till privata företag var och en hade en inkomst av över 10 miljoner dinarer”. Vissa företagare ”uppbar en inkomst på omkring 70 miljoner dinarer” under ett år, vilket enligt den officiella växelkursen är i det närmaste 100 000 amerikanska dollar.

I de jugoslaviska städerna finns det inte blott privata industriföretag, privata serviceföretag, privat handel, privata hyreshus och privata transportföretag, där finns också ”ockrare” som är kända som ”privatbankirer”. Dessa ockrare bedriver sin verksamhet öppet och till och med annonserar om den i tidningarna. En dylik annons löd som följer: ”Ett lån på 300 000 dinarer erbjudes för tre månader. 400 000 dinarer ska återbetalas. Säkerhet nödvändig”.¹²

Alla dessa är obestridliga fakta.

Tillåt oss fråga dem som är inställda på att upphäva domen över Titoklicken: Om det inte är er avsikt att vilseföra, hur kan ni då försäkra att Jugoslavien inte har något privat kapital, inga privata företag och inga kapitalister?

Den jugoslaviska landsbygden översvämmad av kapitalism

Låt oss nu betrakta läget på den jugoslaviska landsbygden.

Finns där inte längre några kapitalister, som Chrusjtjov försäkrar?

Nej, raka motsatsen är faktum.

På landsbygden är faktum, att Jugoslavien översvämmats av kapitalism, ännu mera slående.

Marxismen-leninismen lär oss, att den enskilda hushållningen, småproducenternas hushållning dagligen och stundligen ger upphov till kapitalism och att endast kollektivisering kan leda lantbruket in på socialismens väg.

Stalin framhöll:

Lenin säger att så länge den individuella bondehushållningen, som skapar kapitalister och kapitalism, överväger i landet, kommer faran för kapitalismens återupprättande att existera. Det är klart, att så länge denna fara består, kan man inte på allvar tala om seger för det socialistiska uppbygget i vårt land. (Stalin *Works*, F. L. P. H, Moskva 1954, vol. XI, s. 8.)

I denna fråga följer Titoklicken en linje som går stick i stäv mot socialismen.

Under den första efterkrigsperioden genomfördes en jordreform i Jugoslavien och kooperativa jordbruk organiserades, men de rika böndernas hushållning lämnades i huvudsak orörd.

År 1951 deklarerade Titoklicken öppet att den övergav kollektiviseringens väg inom jordbruket och började upplösa böndernas produktionskooperativer. Detta var ett allvarligt steg varmed Titoklicken förrådade socialismens sak. De kooperativa jordbruken minskade från över 6 900 år 1950 till lite mer än 1 200 i slutet av år 1953 och 147 år 1960. Den jugoslaviska landsbygden översvämmades av ett hav av individuell hushållning.

Titoklicken förklarar, att kollektiviseringen inte visat sig vara av värde i Jugoslavien. Den kommer med sådant illvilligt förtal som att ”kollektiviseringen är detsamma som expropriation”¹³ och att den är en väg till att ”under längsta möjliga tidrymd bevara livegenskapen och fattig-

¹² *Vesnik u sredu* 6 december 1961.

¹³ Edvard Kardelj: Öppningsanförande vid Jugoslaviens Arbetande folks socialistiska förbunds Fjärde federala kommittés nionde plenarmöte, 5 maj 1959.

domen på landsbygden”.¹⁴ Den förespråkar den löjliga tanken att lantbrukets utveckling bör ”baseras på de ekonomiska krafternas fria tävlan”.¹⁵

Medan Titoklicken upplöst många av böndernas producentkooperativer har den sedan 1953 antagit den ena lagen och det ena dekretet efter det andra för att uppmuntra kapitalismens utveckling i landsbygdsområdena och medgivit rätt till att köpa, sälja och arrendera jord och att förhyra jordbruksarbetare, avskaffat den planmässiga upphandlingen av lantbrukets produkter och ersatt den med fri handel på detta område.

Under denna politik har kapitalismens krafter snabbt brett ut sig över landsbygden och polariseringsprocessen påskyndats. Detta har varit en mycket viktig sida av Tito-klickens arbete för att återupprätta kapitalismen.

Polariseringen på landsbygden blottas först i de förändringar som skett i fråga om äganderätten till jorden. Före jugoslaviske ministern för lantbruk och skogsbruk, Slavko Komar, medgav att år 1959 innehade de fattiga bondehushållen med mindre än fem hektar jord vardera, vilka utgör över 70 procent av samtliga bondehushåll, endast 43 procent av all privatägd jord, medan däremot de rika bondehushållen med över åtta hektar jord vardera, vilket utgör endast 13 procent av samtliga bondehushåll, innehade 33 procent av all privatägd jord. Komar medgav också att omkring 10 procent av bondehushållen varje år köpte eller sålde jord.¹⁶ De flesta säljarna var mycket fattiga familjer.

Jordkoncentrationen är i själva verket mycket allvarligare än ovan anförda siffror utvisar. Såsom Tito-klickens organ ”Borba” avslöjade i sitt nummer av den 19 juli 1963 fanns enbart i ett distrikt ”tusentals bondehushåll vilka besatt långt mer än de tio hektar jord som är lagligt maximum”. I kommunen Bijeljina ”befanns det att 500 bondehushåll besatt lantegendomar på från tio och upp till trettio hektar”. Dessa är inga enstaka fall.

Polariseringen i landsbygdsområdena framträder också i de stora olikheterna i fråga om innehav av dragdjur och jordbruksredskap. Av de 308 000 bondehushållen i provinsen Vojvodina, som är ett av de främsta spannmålsproducerande områdena, är det inte mindre än 55 procent som saknar dragdjur. Bondehushållen med mindre än två hektar jord, vilka utgör 40,7 procent av samtliga i detta område, har endast 4,4 procent av alla de plogar som finns i området, dvs att de igenomsnitt har en plog på vart tjugonde hushåll. Å andra sidan äger de rika bönderna över 1 300 traktorer och en stor del andra jordbruksmaskiner såväl som ett stort antal plogar och dragdjur.¹⁷

Polariseringen uppenbarar sig likaledes i tillväxten av sådana former för kapitalistisk exploatering som förhyrningen av arbetskraft.

I ”Kommunist” för den 7 februari 1958 avslöjades att 52 procent av de bondehushåll i Serbien, som äger mer än åtta hektar jord, hade förhyrt arbetskraft under 1956.

År 1962 sade Slavko Komar att husfäderna i en del bondehushåll under de senaste åren blivit ”ekonomiskt mäktiga”. Han fortsatte: ”Deras inkomst härleder sig inte från deras eget arbete utan från olaglig handel, från förädling av egna och andras produkter, från olaga spritbränning, från innehav av jord utöver det i lag medgivna maximum av tio hektar odlad jord, anskaffad genom köp eller oftare genom arrende, skenuppdelning av jorden familjemedlemmar emellan, tillgrepp

¹⁴ Vladimir Bacaric: Tal vid Jugoslaviens Kommunisters förbunds sjätte kongress.

¹⁵ Edvard Kardelj: ”Angående vissa problem i vår politik i byarna”, *Kommunist*, Belgrad, nr 4/1953.

¹⁶ Slavko Komar: ”Några problem angående landsbygden och bondehushållen”, *Socializam* nr 5/1962.

¹⁷ Jugoslaviska tidskriften *Index* nr 2/1962.

eller undanhållande av allmän jord, från förvärv av traktorer genom spekulation och från exploatering av grannar genom att bruka deras jord åt dem”.¹⁸

”Borba” konstaterade den 30 augusti 1962 att ”den så kallade godhjärtade producenten...är en förpaktare av jord, en förhyrare av arbetskraft och en erfaren köpman... Sådana människor är inte producenter utan företagare. En del tar inte i en hacka på hela året. De hyr arbetskraft och har endast överinseende över arbetet på åkrarna samt sysslar med handel”.

Även ockrare är mycket verksamma på den jugoslaviska landsbygden. Räntesatserna går ofta upp till 100 procent per år. Därtill kommer, att det finns människor som drar nytta av de arbetslösas nödläge, monopoliserar arbetsmarknaden och bedriver exploatering i samband härmed.

Ett stort antal utfattiga bönder, som berövats sin jord och andra produktionsmedel, kan finna en utkomst endast genom att sälja sin arbetskraft. Enligt siffror, som lämnats i ”Politika” för den 20 augusti 1962, erhöll de jugoslaviska bondehushåll, som har mindre än två hektar jord, omkring 70 procent av sin kontantinkomst genom försäljning av sin arbetskraft. Dessa bönder skinnas från höger och vänster och för en eländig tillvaro.

Som fakta visar domineras den jugoslaviska landsbygden av den exploaterade klassen.

Som ett bevis för att Jugoslavien är ett socialistiskt land anför SUKP:s Centralkommittés öppna brev att den ”socialistiska sektorn” inom det jugoslaviska lantbruket har ökat från 6 till 15 procent.

Olyckligtvis är inte ens denna ynkliga procentdel socialistisk.

Med den socialistiska sektorn på 15 procent kan SUKP:s ledare mena endast sådana organisationer som ”lantbruksfarmerna” och de ”allmänna lantbrukskooperativer” som Titoklicken omhuldat. Men i verkligheten är ”lantbruksfarmerna” kapitalistiska jordbruk och de ”allmänna lantbrukskooperativerna” är kapitalistiska ekonomiska organisationer som i huvudsak sysslar med handel. De påverkar inte privatäganderätten till jorden; och vad mera är, deras viktigaste funktion är att befordra utvecklingen av de rika bondehushållen.

”Lantbruksproblem i Jugoslavien”, ett arbete, som utgivits i Belgrad, förklarar att kooperativerna, ”om man ska döma av hur de i dag är organiserade och hur de fungerar, alls inte betecknar socialistiskt uppbygge inom lantbruket och på landsbygden. De arbetar inte så mycket för att skapa socialistiska fästen som för att utveckla och främja de kapitalistiska elementen. Det finns fall i vilka dessa kooperativer är kulakförbund”.

Titoklicken har givit de allmänna lantbrukskooperativerna monopol på inköpen av lantbruksprodukter från bönderna. Med utnyttjande av detta särskilda privilegium och de okontrollerade fluktuationerna i priserna på jordbruksprodukter, bedriver de s k kooperativerna spekulation och exploaterar genom sin handelsverksamhet bönderna i stor omfattning. År 1958 hade Jugoslavien en dålig skörd. Kooperativerna och andra handelsorgan tog tillfället att höja utförsäljningspriserna på jordbruksprodukter. År 1959 medförde en bättre skörd och kooperativerna bröt sina kontrakt med bönderna och skar ned sina inköp och tvekade inte ens att låta säden ruttna på åkrarna.

De allmänna jordbrukskooperativerna och ”lantbruksfarmerna” hyr och exploaterar ett stort antal fast och tillfälligt anställda arbetare. Enligt uppgifter i ”Federala Folkrepubliken Jugoslaviens Statistiska årsbok” för 1962 uppgick de av kooperativerna förhyrda fast anställda arbetarna år 1961 till över 100 000. Ett stort antal tillfälliga arbetare var också anställda. Som ”Rad” avslöjade

¹⁸ Slavko Komar, anført ställe.

den 1 december 1962 är de förhyrda arbetarna ”ofta föremål för den grävsta exploatering (arbetstiden kan vara så lång som 15 timmar per dag) och deras personliga inkomst är vanligen ytterst låg”.

Det står sålunda klart att dessa lantbruksorganisationer inom den socialistiska sektorn inte är någonting annat än kapitalistiska lantbruksorganisationer.

Grundvalen för Titoklickens lantbrukspolitik är att expropriera de fattiga bönderna och främja de kapitalistiska jordbruken. År 1955 sade Tito: ”Vi släpper inte tanken att det kommer en dag i Jugoslavien då de små jordbruken på ett eller annat sätt kommer att slås samman... I Amerika har de redan gjort det. Vi måste hitta en lösning på detta problem”.

För att kunna slå in på den kapitalistiska vägen antog Titoklicken 1959 ”Lagen om utnyttjande av odlad jord”. Denna stadgar att jord tillhörande bönder, som arbetar för sig själva men inte kan bruka jorden så som kräves, är underkastad de allmänna lantbrukskooperativernas och ”lantbruksfarmernas” ”tvångsskötsel”. Praktiskt betyder detta att de fattiga bönderna exproprieras och man med våld tillägnar sig deras land för att utveckla kapitalistiska jordbruk. Detta betyder helt enkelt att lantbruket i Jugoslavien utvecklas på kapitalistisk väg.

Då Stalin talade om övergången från småbondehushållning till ett på stordrift baserat jordbruk, sade han: ”Där har ni två vägar, den kapitalistiska vägen och den socialistiska vägen: vägen framåt – till socialismen, och vägen bakåt – till kapitalismen”.

Finns det en tredje väg? Stalin sade:

”Den så kallade tredje vägen är i verkligheten den andra vägen, vägen som för tillbaka till kapitalismen”.

”Ty vad betyder det att återgå till enskilda jordbruk och återinföra kulakerna? Det betyder att återinföra slaveriet under kulakerna, att återinföra böndernas exploatering genom kulakerna och ge kulakerna makt. Men är det möjligt att återinföra kulakerna och samtidigt bevara sovjetmakten? Nej, det är inte möjligt. Kulakernas återinförande måste leda till skapandet av en kulakmakt och till likvidering av sovjetmakten – följaktligen måste det leda till bildande av en borgerlig regering. Och bildandet av en borgerlig regering måste i sin tur leda till godsägarnas och kapitalisternas återinförande, till kapitalismens återupprättande.” (Stalin: *Works*, F. L. P. H., Moskva 1955, vol. XIII, s. 248.)

Den väg som Jugoslavien under mer än tio av de senaste åren följt inom lantbruket är ingen annan än vägen till kapitalismens återupprättande.

Alla dessa fakta är obestridliga.

Vi skulle vilja fråga dem, som vill upphäva domen över Tito-klicken: Om det inte är er avsikt att vilseföra, hur kan ni då försäkra att det inte finns några kapitalister i Jugoslavien?

Det socialistiska, av hela folket ägda näringslivets urartning till kapitalistiskt näringsliv

Kapitalismens återupprättande i Jugoslavien visar sig inte blott i det faktum att privatkapitalismen fritt breder ut sig både i städerna och på landsbygden. Ännu viktigare är att de ”offentliga” företagen, som spelar en avgörande roll i Jugoslaviens näringsliv, har urartat.

Titoklickens ekonomiska system med ”arbetarnas självstyre” är statskapitalism av ett säreget slag. Det är inte statskapitalism under den proletära diktaturens betingelser utan statskapitalism under de förhållanden som uppstått sedan Titoklicken förvandlat den proletära diktaturen till

byråkrat- och kompradorbourgeoisins diktatur.* Produktionsmedlen i de företag, som befinner sig under ”arbetarnas självstyre”, tillhör inte en eller flera privata kapitalister utan den nya typen av byråkrat- och kompradorbourgeois i Jugoslavien, vilken innesluter byråkraterna och direktörerna och representeras av Titoklicken. Denna byråkrat- och kompradorbourgeois, som lagt beslag på statens namn, är beroende av den amerikanska imperialismen och uppträder förklädd i socialistisk kapp, har berövat de arbetande den egendom som ursprungligen tillhörde dem. ”Arbetarnas självstyre” är i själva verket ett system av hänsynslös exploatering under byråkrat- och kompradorkapitalets herravälde.

Sedan 1950 har Titoklicken givit ut en hel rad dekret som infört ”arbetarnas självstyre” i alla statsägda fabriker, gruvor och andra företag inom kommunikationsväsendet, transporten, handeln, lantbruket, skogsbruket och de allmännyttiga serviceföretagen.** Det väsentliga i ”arbetarnas självstyre” ligger i att företagen överlämnas till ”arbetarnas kollektiv” och varje företag drives självständigt, inköper sina egna råmaterial, beslutar om sortering, tillverkning och priser på sina produkter och saluför dessa, samt beslutar om sin egen löneskala och om fördelningen av en del av företagets profiter. De jugoslaviska dekreten stadgar vidare att ekonomiska företag har rätt att köpa, sälja och arrendera fast egendom.

Äganderätten i de företag som står under ”arbetarnas självstyre” framställs av Titoklicken såsom ”en högre form av socialistiskt ägande”. De försäkrar att endast under ”arbetarnas självstyre” kan man ”verkligen bygga socialismen”.

Detta är rena bedrägeriet.

I teoretiskt avseende har, vilket var och en med minsta kännedom om marxismen vet, paroller sådana som ”arbetarnas självstyre” och ”fabrikerna till arbetarna” aldrig uppställts av marxister utan av anarko-syndikalister, borgerliga socialister och opportunisterna och revisionisterna av den gamla riktningen.

Teorin om ”arbetarnas självstyre” och ”fabrikerna till arbetarna” står i strid med den grundläggande marxistiska teorin om socialismen. Den blev för länge sedan helt förkastad av de klassiska marxistiska skriftställarna.

Marx och Engels framhöll i ”Kommunistiska Manifestet”: ”Proletariatet kommer att begagna sin politiska makt till att så småningom frångå bourgeoisin allt kapital och centralisera alla produktionsinstrument i statens, dvs det som härskande klass organiserade proletariatets händer...”

Engels skrev i ”Anti-Dühring”: ”Proletariatet griper den politiska makten och förvandlar produktionsmedlen till statsegendom”.

Efter att ha gripit den politiska makten, måste proletariatet koncentrera produktionsmedlen i händerna på den proletära diktaturens stat. Detta är en grundläggande socialistisk princip.

Under sovjetmaktens första tid efter Oktoberrevolutionen, när en del människor förespråkade att fabrikerna skulle överlämnas till producenterna så att de kunde ”organisera produktionen” direkt, kritiserade Lenin strängt dessa åsikter och sade att de i verkligheten betydde kamp mot den proletära diktaturen.

---

* Med komprador förstås en kapitalist, som i egenskap av mellanhand mellan utländska, imperialistiska utplundrare och det egna folket deltar i de förstnämndas utsugning av de sistnämnda. Där kompradorerna samtidigt liksom Titoklicken och tidigare Chiang Kai-shek i Kina satt sig i besittning av statens högsta ämbeten talar man om en byråkrat- och kompradorbourgeois. Övers. anm.

** Gas- och elverk, vattenverk o dyl. Övers. anm.

Han framhöll skarpsinnigt:

. . .Varje direkt eller indirekt legalisering av att arbetarna i enskilda företag eller enskilda yrken besitter sin egen produktion eller av rätt för dem att försvaga eller icke genomföra statsmaktens dekret innebär den grövsta förvrängning av sovjetmaktens grundläggande principer och ett fullständigt avsvärjande av socialismen. (Lenin: Om sovjetmaktens demokrati och socialistiska karaktär.)

Det är sålunda klart att ”arbetarnas självstyre” inte har någonting med socialism att göra.

I verkligheten ger inte Titoklickens ”arbetarnas självstyre” arbetarna någon rätt att styra sig själva; det är en humbug.

De företag som står under ”arbetarnas självstyre” ligger i själva verket i klorna på den nya byråkrat- och kompradorbourgeoisin, representerad av Titoklicken. Den kontrollerar företagens egendom och personal och tar den allra största delen av deras inkomster.

Genom bankerna kontrollerar Titoklicken kreditutgivningen i hela landet och likaså alla företagens investeringsfonder och likvida medel samt övervakar deras finansiella angelägenheter.

Med olika medel sådana som beskattning och räntepolitik plundrar Titoklicken dessa företag på deras inkomster. Enligt statistiska uppgifter i ”Rapport om Jugoslaviens Federala exekutiva råds arbete under 1961” tog den på så sätt ifrån företagen omkring tre fjärdedelar av deras inkomster.

Titoklicken tar frukterna av folkets arbete, som den tillägnar sig huvudsakligen för att bestrida denna byråkratlicks extravaganta utgifter, för att upprätthålla dess reaktionära välde, för att stärka den apparat som undertrycker det arbetande folket och för att betala tribut till imperialisterna i form av räntor på utländska lån.

Titoklicken kontrollerar dessutom dessa företag genom deras direktörer. Direktörerna väljs nominellt i tävlan av företagen, men i verkligheten utnämns de av Titoklicken. De är byråkrat- och kompradorbourgeoisins agenter i företagen.

Som förhållandena är kan direktörerna bestämma produktionsplanerna och den riktning i vilken företagen ska utvecklas, disponera över produktionsmedlen, besluta om fördelningen av företagets inkomst, anställa och avskeda arbetare och upphäva arbetarrådets och företagsstyrelsernas beslut.

Ett överflöd av information, som publicerats i den jugoslaviska pressen bevisar att arbetarråden endast är en formalitet, ett slags röstningsmaskiner, och att all makt i företagen ligger i direktörernas händer.

Det faktum att ett företags direktör kontrollerar dess produktionsmedel och fördelningen av dess inkomst sätter honom i stånd att tillägna sig frukterna av arbetarnas slit med hjälp av olika privilegier.

Titoklicken medger själv att det består en vid klyfta mellan direktörer och arbetare i dessa företag inte endast i lönehänseende utan också i fråga om bonus. I en del företag är direktörens och de högre tjänstemännens bonus fyrtio gånger större än arbetarnas. ”I vissa företag är summan av det bonusbelopp som en grupp av ledare erhöi lika stor som hela kollektivets lönefond.”¹⁹

Företagens direktörer använder vidare sina privilegier till att skaffa sig pengar under olika förevändningar. En ännu större roll som inkomstkällor för direktörerna spelar mutor, förskingringar och stölder.

---

¹⁹ Jugoslaviens Kommunisters förbunds centralkommittés brev till förbundets organisationer och ledningar på alla nivåer, 17 februari 1958.

Den stora massan arbetare lever i fattigdom. De har ingen trygghet i anställningen. Ett stort antal arbetare förlorar sina anställningar i samband med företagsnedläggningar. Enligt den officiella statistiken uppgick antalet arbetslösa i februari 1963 till 339 000 eller cirka 10 % av antalet anställda. Dessutom beger sig varje år många arbetare utomlands för att söka arbete.

”Politika” erkände den 25 september 1961 att ”det består ett stort svalg mellan en del arbetare och kontorsanställda; de förstnämnda betraktar de sistnämnda såsom 'byråkrater' som 'uppslukar' deras löner”.

Dessa fakta visar att det i de jugoslaviska företagen under ”arbetarnas styre” har uppstått en ny samhällsgrupp, som består av de få som tillägnar sig frukterna av de mångas arbete. Den är en viktig beståndsdel av den nya byråkrat- och kompradorbourgeoisin i Jugoslavien.

Genom att främja ”arbetarnas självstyre” har Titoklicken drivit de företag, som ursprungligen ägdes av hela folket, helt bort från ett socialistiskt näringslivs väg.

De väsentligaste uttrycken för detta förhållande är följande.

För det första, att den enhetliga, ekonomiska statliga planeringen uppgivits.

För det andra, att profiten gjorts till den förnämsta drivfjädern i företagets verksamhet. De kan använda en mängd olika metoder för att öka sina inkomster och profiter. Med andra ord, i företagen under ”arbetarnas självstyre” är produktionens syfte inte att tillfredsställa samhällets behov utan att vinna profit, precis som i vilket kapitalistiskt företag som helst.

För det tredje, Tito, som genomför en politik för att uppmuntra den kapitalistiska fria konkurrensen, har sagt till företagets direktörer: ”konkurrens på hemmamarknaden är till fördel för folk i allmänhet, för konsumenterna”. Titoklicken förklarar också öppet, att den tillåter ”konkurrens-, strävan att vinna profit, spekulation och liknande företeelser” därför, ”att de spelar en positiv roll till befordrande av initiativet hos producenterna, deras kollektiv, kommunerna etc”.²⁰

För det fjärde, att kreditväsendet och bankerna används som viktiga hävstänger för att främja den kapitalistiska fria konkurrensen. Titoregimens kredit- och bankväsende erbjuder de lånesökande att genom skriftliga anbud konkurrera om för utlåning tillgängliga medel. Lånen ges till dem, som är i stånd att amortera dem på kortaste tid och betala den högsta räntesatsen. Detta är, enligt titoisternas egna ord, att ”använda konkurrensen som den normala metoden för fördelningen av investeringskrediterna”.²¹

För det femte, är förhållandet företagen emellan inte ett på ömsesidigt stöd och samverkan under en enhetlig plan grundat socialistiskt förhållande, utan ett kapitalistiskt, på konkurrens och rivalitet grundat förhållande på en fri marknad.

Allt detta har undergrävt själva grundvalarna för en planmässig socialistisk hushållning.

Lenin sade: ”Socialism. . . är otänkbar utan planmässig statlig organisation, som nödgår tiotals miljoner människor att strikt följa en enda norm i produktion och distribution”. (Lenin: *Selected Works*, International Publishers, New York 1943, Vol. VII, s. 365.)

Han sade också: ”...utan allsidig statlig räkenskapsföring och kontroll över produktion och distribution av varor kan de arbetandes välde, de arbetandes frihet icke upprätthållas och en återgång till kapitalismen är oundviklig”. (a.a., s. 327.)

²⁰ Vladimir Bacarić: Rapport till Kroatiens Kommunisters förbunds fjärde kongress 7 april 1959.

²¹ Augustin Papić: ”Finansiering av investeringar i Jugoslavien”, *Krönika för kollektiv ekonomi*, Belgrad, april-november 1959.

Under "arbetarnas självstyres" skylt är alla grenar och företag inom Jugoslaviens folkhushåll invecklade i en bitter kapitalistisk konkurrens. Det är mycket vanligt att företag under "arbetarnas självstyre" ger sig hän åt försvinnningar, spekulation, hamstring, skruvar upp priserna, mutar, gömmer undan tekniska hemligheter, stjälar teknisk personal från varandra och i sin kamp om marknader och profiter till och med angriper varandra i press och radio.

De jugoslaviska företagen driver en hård konkurrens med varandra inte blott på hemmamarknaden utan även i utrikeshandeln. Den jugoslaviska pressen säger, att det inte är ovanligt att 20 eller 30 agenter för jugoslaviska utrikeshandelsföretag besöker samma marknad utomlands, konkurrerar med varandra om affärerna och försöker att beröva varandra kunder och leverantörer. "Av själviska motiv" söker dessa i utrikeshandeln sysselsatta företag att "göra profit till varje pris" och "är inte nogräknade i fråga om sina medel".

Resultatet av denna bittra konkurrens är att det råder kaos på den jugoslaviska marknaden. Priserna varierar avsevärt inte endast olika städer eller områden emellan utan även i de olika butikerna på samma ort och till med då det gäller samma slags varor från en och samma producent. Vissa företag tvekar inte att förstöra stora mängder jordbruksprodukter för att upprätthålla de höga priserna på dessa.

Ett annat resultat av denna hårda konkurrens är, att ett stort antal företag i Jugoslavien läggs ned. Enligt information, som lämnats i "Federala folkrepubliken Jugoslaviens officiella bulletin",* har 500-600 företag nedlagts under vart och ett av de senaste åren.

Allt detta visar, att Jugoslaviens "offentliga" hushållning inte styres av en planmässig socialistisk hushållnings lagar utan av den kapitalistiska konkurrensens och produktionsanarkins lagar. Titoklickens företag under "arbetarnas självstyre" är inte socialistiska utan kapitalistiska till sin natur.

Vi skulle vilja fråga dem som är inriktade på att upphäva domen över Tito: Om er avsikt inte är att vilseföra, hur kan ni då framställa den statskapitalistiska hushållning som byråkrat- och kompradorbourgeoisin i Jugoslavien kontrollerar såsom en socialistisk hushållning?

Ett lydland till den amerikanska Imperialismen

Den process genom vilken kapitalismen återupprättats i Jugoslavien är sammanvävd med den process genom vilken Titoklicken underkastats den amerikanska imperialismen och Jugoslavien urartat till ett lydland till den amerikanska imperialismen.

I och med att Tito-klickens förrådade marxism-leninismen slog den in på den nesliga kurs, som lett till att den sålt sitt lands suveränitet och lever på den amerikanska imperialismens allmosor.

Enligt ofullständiga statistiska uppgifter har Förenta staterna och andra imperialistiska makter från andra världskrigets slut till januari 1963 lämnat Titoklickens "hjälp" uppgående till cirka 5 460 miljoner amerikanska dollar. Härav utgjorde över 60 procent, eller omkring 3 500 miljoner amerikanska dollar, amerikansk "hjälp". Huvudparten av denna amerikanska hjälp har beviljats efter 1950.

Den amerikanska hjälpen har varit själva grundvalen för Jugoslaviens finanser och ekonomi. Officiell statistik visar, att de lån som Titoklickens 1961 erhöll från Förenta staterna eller av internationella finansorganisationer under amerikansk kontroll, allt som allt utgjorde 346 miljoner amerikanska dollar eller 47,4 procent av Jugoslaviens federala budgetinkomst det året. Räknas

---

* *Official Bulletin of the F. P. R. Y*

härtill hjälpen från andra länder i väst, uppgår de pengar Titoklicken under 1961 erhöill från västländerna till summa 493 miljoner amerikanska dollar eller 67,6 procent av den federala budgetinkomsten samma år.

För att erhålla den amerikanska hjälpen har Titoklicken med Förenta staterna slutit en rad landsförrådiska avtal.

De noter som växlades mellan Jugoslavien och Förenta staterna år 1951 beträffande ”Avtal angående ömsesidigt bistånd till försvar” stadgade, att Förenta staternas regeringstjänstemän har ”frihet... utan restriktioner” att i Jugoslavien följa och övervaka mottagandet och fördelningen av material som ingår i den amerikanska militära hjälpen och har ”fri tillgång till kommunikations- och informationsmedlen”. Detta avtal krävde också att Jugoslavien skulle förse Förenta staterna med strategiska råmaterial.

Det ”Avtal angående militärt bistånd” som Jugoslavien och Förenta staterna undertecknade år 1951 stadgade, att Jugoslavien skulle ”lämna fullt bidrag... till utvecklingen och underhållet av den fria världens försvarskraft” och skulle vara berett att ställa trupper till Förenta Nationernas förfogande. Den militärbeskickning som Förenta staterna sände till Jugoslavien skulle enligt detta avtal direkt övervaka de jugoslaviska soldaternas utbildning.

Det ”Avtal om ekonomiskt samarbete” som 1952 ingicks mellan Jugoslavien och Förenta staterna stadgade, att Jugoslavien måste använda den amerikanska hjälpen till ”främjande av grundläggande individuella mänskliga rättigheter, friheter och demokratiska institutioner”, dvs till att främja kapitalismen.

År 1954 slöt Jugoslavien ett ”Avtal om allians, politiskt samarbete och ömsesidigt bistånd” med Grekland och Turkiet, som bägge är medlemmar av NATO. Detta avtal innehöll stadganden rörande militär och diplomatisk samverkan mellan de tre länderna och gjorde sålunda Jugoslavien till faktisk medlem av detta av Förenta staterna kontrollerade militärblock.

Sedan 1954 har Jugoslavien ingått en lång rad avtal med Förenta staterna, genom vilka det sålt sin suveränitet. Över 50 dylika avtal undertecknades under tiden mellan 1957 och 1962.

Till följd av dessa avtal och överenskommelser och därför, att Titoklicken gjort Jugoslavien beroende av den amerikanska imperialismen, åtnjuter Förenta staterna i Jugoslavien rätt:

- 1) att kontrollera dess militära angelägenheter,
- 2) att kontrollera dess utrikespolitik,
- 3) att ingripa i dess inrikespolitik,
- 4) att sköta och övervaka dess finanser,
- 5) att kontrollera dess utrikeshandel,
- 6) att plundra dess strategiska naturtillgångar och
- 7) att insamla militära och ekonomiska underrättelser.

Jugoslaviens oberoende och suveränitet har sålunda auktionerats bort av Titoklicken.

Titoklicken har inte bara slumpat bort Jugoslaviens suveränitetsrättigheter, genom en rad icke likvärdiga avtal med Förenta staterna. Den har dessutom, för att tillförsäkra sig amerikansk hjälp, i sin inrikes- och utrikespolitik tagit det ena steget efter det andra för att uppfylla kravet från monopolkapitalet i väst att få tränga in i Jugoslavien.

År 1950 började Tito-klicken avskaffa det statliga monopolet på utrikeshandeln.

”Lagen om utrikeshandelsverksamhet”, som antogs 1953, gav företag rätt att självständigt bedriva utrikeshandel och att göra direkta affärer med monopolkapitalistiska företag i väst.

Under 1961 genomförde Tito-klicken reformer i valuta- och utrikeshandelssystemen. De gick i huvudsak ut på ytterligare lättnader i restriktionerna på import- och exporthandeln. Importen av viktigare halvfabrikat och vissa konsumtionsvaror blev helt fri, och restriktionerna på importen av andra varor lättades i varierande grad. Restriktionerna på tilldelning av utlandsvaluta för den sk icke begränsade importen avskaffades.

Var och en vet att statsmonopol på utrikeshandeln är en socialistisk grundprincip.

Lenin sade, att industriproletariatet ”absolut inte är i stånd att återställa vår industri och göra Ryssland till ett industriland utan skydd för industrin, vilket alls inte har med skyddstullspolitik att göra utan endast och uteslutande är en fråga om att skydda den genom monopol på utrikeshandeln”. (Lenin: *Samlade verk*, 4:e ryska uppl. Moskva 1950, bd XXXIII, s. 420.)

Stalin sade, att ”utrikeshandelsmonopolet är en av de orubbliga hörnstenarna i sovjetregeringens plattform” och att avskaffandet av monopol på utrikeshandeln skulle betyda ”att landets industrialisering uppgavs”, ”S. S. R. U. översvämmades med varor från kapitalistiska länder” och ”vårt land förvandlades från ett oberoende till ett halvkolonialt land”. (Stalin: *Works*, F. L. P. H., Moskva 1954, vol. X, s. 115 o. 116.)

Att, som Titoregimen gjort, avskaffa monopolet på utrikeshandeln, är att öppna dörren på vid gavel för imperialistiskt monopolkapital. Vilka är de ekonomiska konsekvenserna av det faktum att Titoklicken får stora mängder amerikansk hjälp och ställt dörren till Jugoslavien på vid gavel för imperialismen?

För det första, har Jugoslavien blivit en marknad för imperialistisk dumpning.

Väldiga mängder industrivaror och jordbruksprodukter från de imperialistiska länderna har översvämmat den jugoslaviska marknaden. I sin profitjakt fortsatte de jugoslaviska komprador-kapitalisterna, som gör massor av pengar i utländskt monopolkapitals tjänst, att importera varor även i de fall dessa kan produceras inom landet och man har stora lager av dem. ”Politika” erkände i sitt nummer för den 25 juli 1961, att det var ”tydligt allestädes”, att den jugoslaviska industrin ”drabbades hårt av den oavbrutna och mycket komplicerade konkurrensen från utländsk industri”.

För det andra, Jugoslavien har blivit ett fält för imperialistiska investeringar.

Många jugoslaviska industriföretag har byggts med ”hjälp” från Förenta staterna och andra imperialistiska länder. En betydande mängd utländskt privat monopolkapital har trängt in i Jugoslavien. Enligt Augustin Papić, Jugoslaviska investeringsbankens överdirektör, ”uppgick utländska fonders andel i de ekonomiska investeringarna till 32,5 procent av dessas totalsumma” under perioden från 1952 till 1956. Förenta staternas utrikesminister Dean Rusk sade den 5 februari 1962 att Jugoslavien fick sitt kapital ”till stor del västerifrån”.

För det tredje, Jugoslavien har blivit en bas från vilken imperialisterna hämtar råmaterial.

I överensstämmelse med ”Avtal angående militärt bistånd” har Titoklicken sedan 1951 oavbrutet försett Förenta staterna med stora mängder av strategiskt råmaterial. Enligt ”Federala Folkrepubliken Jugoslaviens Statistiska Årsbok” för 1961 har omkring hälften av Jugoslaviens export av viktiga metaller sådana som magnesium, bly, zink och antimon sedan 1957 gått till Förenta staterna.

För det fjärde, industriföretagen i Jugoslavien har blivit monteringsverkstäder för de monopolkapitalistiska bolagen i väst.

Många större jugoslaviska industrier tillverkar på licens av västlännder och är beroende av importerade bearbetade material, delar, reservdelar och halvfabrikat. Dessa industriernas produktion står under kontroll av det västerländska monopolkapitalet.

Många av de industriprodukter som säljs som inhemska i Jugoslavien är i verkligheten monterade av importerade färdigtillverkade delar fastän de bär jugoslaviska firmamärken. ”Vespik u Sredu” sade den 25 april 1962 att ”en del av våra industriföretag håller på att förvandlas till en särskild typ av kommersiella organisationer, som inte producerar utan monterar, och endast sätter sitt firmamärke på andra produkter”.

Under dessa förhållanden har Jugoslavien blivit en del av de västliga monopolkapitalens världsmarknad. På finansernas och ekonomins område är det fast bundet till den kapitalistiska världsmarknaden och har urartat till ett imperialismens och framför allt den amerikanska imperialismens lydland.

När ett socialistiskt land slumpar bort sitt oberoende och sina suveränitetsrättigheter och blir ett bihang till imperialismen, är det kapitalistiska systemets återupprättande ett oundvikligt resultat.

Den särskilda väg till ”socialistiskt” uppbygge med stöd av amerikansk hjälp, som Titoklicken gör reklam för, är ingenting annat än en väg till ett socialistiskt systems omvandling till ett kapitalistiskt system, som svarar mot imperialisternas behov, en väg till ett självständigt lands urartning till en halvkoloni.

Chrusjtjov påstår envist att detta lydland till den amerikanska imperialismen ”bygger socialism”. Detta är fantastiskt. Till den av Marx, Engels och Lenin kritiserade sorteringen av falsk socialism kan nu läggas en ny variant, en föregiven socialism, som bär den amerikanska hjälpsens firmamärke. Och detta är förmodligen ett av Titos och Chrusjtjovs stora bidrag till ”skapande utveckling av den marxist-leninistiska teorin”.

En kontrarevolutionär specialtrupp i den amerikanska imperialismens tjänst

Ska man döma av den kontrarevolutionära roll som Titoklicken spelar i de internationella förhållandena och av dess reaktionära utrikespolitik, är Jugoslavien ännu mindre förtjänt av att kallas ett socialistiskt land.

På den internationella arenan är Titoklicken en specialtrupp i den amerikanska imperialismens tjänst med uppgift att sabotera världsrevolutionen.

Genom att i Jugoslavien ge ett föregångsexempel på kapitalismens återinförande hjälper Titoklicken den amerikanska imperialismen att driva sin politik för ”fredlig evolution” i de socialistiska länderna.

Under ett socialistiskt lands skylt bedriver Titoklicken ursinnigt kamp emot och söndringsarbete inom det socialistiska lägret samt tjänstgör som ett aktivt verktyg i anti-Kinakampanjen.

Under alliansfrihetens och den aktiva samlevnadens täckmantel försöker Titoklicken att rasera den nationella befrielseörelsen i Asien, Afrika och Latinamerika samt tjänar den amerikanska nykolonialismen.

Titoklicken lämnar ingen möda osparad för att försköna den amerikanska imperialismen och förlama folken i världen i deras kamp emot den imperialistiska krigs- och aggressionspolitiken.

Under förevändning att bekämpa ”stalinismen” prånglar Titoklicken allestädes ut revisionistiskt gift och bekämpar i alla länder folkens revolution.

Under över tio av de senaste åren har Titoklicken beständigt spelat rollen av en lakej åt den amerikanska imperialismen i alla internationella händelser av vikt.

1. Revolutionen i Grekland. Den 10 juli 1949 stängde Tito gränsen mellan Jugoslavien och Grekland för det grekiska folkets gerillastyrkor. Samtidigt tillät han grekiska fascistiska rojalistiska trupper att passera genom jugoslaviskt territorium för att angripa gerillastyrkorna bakifrån. På detta sätt hjälpte Titoklicken de amerikansk-brittiska imperialisterna att kväva det grekiska folkets revolution.

2. Kriget i Korea. I ett den 6 september 1950 utsänt uttalande smutskastade Edvard Kardelj, som då var jugoslavisk utrikesminister, fräckt det koreanska folkets rättfärdiga försvarskrig mot aggressionen och försvarade den amerikanska imperialismen. Den 1 december samma år angrep Titoklickens representant i FN:s säkerhetsråd i sitt tal Kina för ”aktiv inblandning i Koreakriget”. Titoklicken röstade också i FN för embargo mot Kina och Korea.

3. Det vietnamesiska folkets befrielsekrig. Inför Genèvekonferensen om Indokina i april 1954 riktade Titoklicken ett våldsamt smutskastningsangrepp mot det vietnamesiska folkets rättfärdiga kamp och påstod, att den utnyttjades av Moskva och Peking ”som ett kort i deras kalla-krigs-politik efter kriget”²². Om det stora slag som det vietnamesiska folket utkämpade för att befria Dien Bien Phu sade titoisterna att det ”var inte en gest för att visa den goda viljan”.²³

4. Omstörtningens verksamhet mot Albanien. Titoklicken har sedan länge bedrivit omstörtningens verksamhet och väpnade provokationer mot det socialistiska Albanien. Den har organiserat fyra fall av högförräderi, 1944, 1948, 1956 och 1960. Den har under tiden från 1948 till 1958 företa it över 470 väpnade provokationer vid den jugoslavisk-albanska gränsen. År 1960 planerade Titoklicken och de grekiska reaktionärerna ett väpnat angrepp mot Albanien i samverkan med Förenta staternas Sjätte flotta i Medelhavet.

5. Den kontrarevolutionära revolten i Ungern. Under den kontrarevolutionära revolten i Ungern oktober 1956 spelade Titoklicken en interventionistisk provokatörs nesliga roll. Efter revoltens utbrott publicerade Tito ett brev vari han stödde förrädaren Nagys kontrarevolutionära åtgärder. Den 3 november erbjöd Tito-klicken Nagy att söka asyl på jugoslaviska ambassaden i Ungern. I ett tal den 11 november betecknade Tito den kontrarevolutionära revolten som de ”progressivas” motstånd och frågade oförskämt huruvida ”Jugoslaviens kurs” eller ”stalinismens kurs” skulle vinna.

6. Händelserna i Mellersta östern. 1958 sändes trupper av den amerikanska imperialismen för att ockupera Libanon och av den brittiska imperialismen för att ockupera Jordanien. En världs-omfattande proteststorm uppstod med krav på att de brittiska och amerikanska trupperna omedelbart skulle dras tillbaka. Vid det extra sammanträde som FN:s generalförsamling höll för att behandla läget i Mellersta östern sade Koča Popović, Jugoslaviens utrikesminister, att ”det är inte fråga om huruvida vi kräver att Förenta staternas och Storbritanniens handlingar ska fördömas eller gillas”. Han talade för att Förenta Nationerna, en organisation som befinner sig under den amerikanska imperialismens kontroll, skulle ingripa.

7. Händelsen i Taiwansundet. På hösten 1958 bombarderade det kinesiska Folkets befrielsearmé ön Quemoy, för att avvärja de amerikanska imperialistiska provokationerna i Taiwansundet och

---

²² *Borba* 23 april 1954.

²³ *Borba* 8 maj 1954.

bestraffa Chiang Kai-shekbandet, som består av imperialismens lakejer. Titoklicken framställde illvilligt Kinas rättfärdiga kamp såsom ”en fara för hela världen”²⁴ och ”skadlig för freden”.²⁵

8. Episoden med U-2. År 1960 sände Förenta staterna ett spionflygplan av typen U-2 att intränga i Sovjetunionens luftrum och saboterade den toppkonferens som de fyra makterna överenskommit att hålla i Paris. Den 17 maj utsände Tito ett uttalande, vari han angrep den riktiga hållning som sovjetregeringen då intog såsom ägnad att skapa ”dylika omfattande tvister”.

9. Det japanska folkets patriotiska kamp mot Förenta staterna. I juni 1960 förde det japanska folket en rättfärdig och patriotisk kamp mot Förenta staterna, vilken fick en anslutning som aldrig förr. Men Titoklicken försvarade den amerikanska imperialismen och sade, att Förenta staternas ockupation av Japan ”främjade demokratiseringen av det politiska livet i Japan”.²⁶ Senare angrep titoisterna den numera bortgångne presidenten för Japans socialistiska parti Inejiro Asanumas uttalande att ”den amerikanska imperialismen är de japanska och kinesiska folkens gemensamma fiende” och anklagade honom för att ”hålla på en extremistisk linje”.²⁷

10. Det indonesiska folkets kamp. Tito-klicken försökte sabotera det indonesiska folkets kamp mot imperialismen. Den hade gemensamma saker för sig i ett försök att hindra upprättandet av en ”Nasakom”-regering, dvs en nationell enhetsregering, som omfattade nationalisterna, religiösa kretsar och kommunisterna.

11. Kongohändelserna. På sommaren 1960, då den amerikanska imperialismen under FN:s fana genomförde väpnad aggression i Kongo, röstade Titoklicken inte blott för den amerikanska imperialismen i Förenta Nationerna utan sände också i överensstämmelse med den amerikanska imperialismens önskan personal ur sitt flygvapen till Kongo att direkt delta i undertryckandet av det kongolesiska folket.

12. Den laotiska frågan. När den amerikanska imperialismen i januari 1961 ökade sin intervention i Laos, spred Titoklicken uppfattningen att Förenta staterna ”hyser verklig omsorg om freden och neutraliseringen i Laos”.²⁸ Då den amerikanska imperialismen i maj 1963 iscensatte politiska lönnmord och väpnade sammanstötningar i Laos, angrep Titoklicken de patriotiska laotiska styrkorna för att de ”sköt hela skulden på Förenta staterna”.²⁹

13. Det amerikanska programmet Allians för framsteg. I augusti 1961 tvingade Förenta staterna olika latinamerikanska länder att underteckna Allians för framstegs-programmet, som var den amerikanska imperialismens nya instrument för de latinamerikanska folkens förslavning. Detta program mötte starkt motstånd från de latinamerikanska folken men lovordades av Titoklicken såsom ”i stort sett motsvarande de latinamerikanska ländernas behov”.³⁰

14. Den kinesisk-indiska gränskonflikten. Alltsedan de indiska reaktionärerna 1959 skapade spänning vid den kinesisk-indiska gränsen har Titoklicken beständigt understött de indiska reaktionärernas expansionism, aggression och provokationer mot Kina. Den förkunnade öppet lögnen att ”fastställandet av gränsen var avslutad redan i början av detta århundrade och fick formen av den välbekanta McMahanlinjen”,³¹ och gjorde sitt bästa för att röra ihop rätt och orätt

²⁴ *Slobodni Dom* 4 september 1958.

²⁵ *Slovenski Porocevalec* 9 september 1958.

²⁶ *Kommunist*, Belgrad 2 juni 1960.

²⁷ *Bulletin för utrikespolitiken* 1 februari 1962.

²⁸ *Borba* 13 januari 1961.

²⁹ *Politika* 5 maj 1963.

³⁰ *Kommunist*, Belgrad, 17 augusti 1961.

³¹ *Rad* 12 september 1959.

samt tillverkade det lögnaktiga påståendet att Kina ”tillåter sig att revidera sin gräns med Indien efter gottfinnande och med våld”³² och ”gjorde sig skyldigt till aggression” mot Indien.³³

15. Den kubanska revolutionen och kubakrisen. Titoklicken har gjort talrika kommentarer med angrepp mot Kuba. Den har sagt att Kuba ”tror endast på revolution”³⁴ och att den kubanska revolutionen är ”mera av ett undantag från än ett exempel på revolutionens väg”.³⁵ Under kubakrisen på hösten 1962 försvarade Titoklicken den amerikanska imperialistiska aggressionen med att ”svårigheterna började då den kubanska revolutionen trampade på de amerikanska bolagens käraste liktorn”³⁶ och att ”om det sades att Förenta staterna blev irriterade av att raketbaser upprättas på Kuba, i dess omedelbara grannskap, skulle detta vara förståeligt”.³⁷

Av allt detta kan människor inte undgå att se att Titoklicken under mer än tio av de senaste åren desperat bekämpat de socialistiska länderna, försökt att sabotera den nationella befrielseörelsen, nedsvärta folkens antiimperialistiska revolutionära kamp och aktivt tjänat imperialismen, i synnerhet den amerikanska imperialismen.

Chrusjtjov har upprepade gånger sagt att det råder ”enighet” och ”samstämmighet” mellan SUKP:s ledning och Titoklicken i fråga om deras inställning till internationella problem.³⁸ Nåväl, då skulle vi vilja fråga huruvida det råder eller inte råder enighet och samstämmighet mellan verksamhet och Titoklickens kontrarevolutionära förbrytelser? Var vänliga att svara, om ni har mod till det.

Den proletära diktaturens urartning till bourgeoisins diktatur

Det faktum att kapitalismen översvämmat både städer och landsbygd i Jugoslavien, att den av hela folket ägda hushållningen urartat till en kapitalistisk hushållning och Jugoslavien sjunkit ned till ett lydland under den amerikanska imperialismen, beror i grund och botten alltsammans på att partiet och statsmakten i Jugoslavien urartat.

I heroisk kamp mot de tyska och italienska fascistiska aggressorerna under andra världskriget störtade Jugoslaviens kommunistiska parti och folk imperialismens och dess lakejs reaktionära välde i Jugoslavien och upprättade folkets demokratiska statsmakt under proletarietets diktatur.

Inte långt efteråt förrådde den ledande gruppen i Jugoslaviens kommunistiska parti marxismen-leninismen och slog in på revisionismens väg samt åstadkom därmed en gradvis urartning av partiet och statsmakten i landet.

Jugoslaviens kommunistiska parti hade en ärofull revolutionär kampradition. Titoklickens förräderi mötte först och främst starkt motstånd inom partiet. För att undertrycka detta motstånd använde Titoklicken sin makt till att utesluta och ur partiet utrensa ett stort antal kommunister, som förblev marxismen-leninismen trogna. Enbart under tiden 1948-1952 uteslöts över 200 000 partimedlemmar, eller mer än hälften av det ursprungliga medlemsbeståndet. Titoklicken gick till aktion mot de så kallade Kominform-elementen, arresterade och slaktade ned ett stort antal marxist-leninister och revolutionära funktionärer och människor, enbart antalet kommunister och aktiva revolutionärer som arresterades och inspärrades uppgick till över trettio tusen. Samtidigt

³² *Borba* 26 december 1960.

³³ *Politika* 3 september 1959.

³⁴ *Kubas uppror*, Belgrad, november 1962.

³⁵ *Politika* i januari 1963.

³⁶ *Kommunist*, Belgrad, 13 september 1962.

³⁷ *Politika* 13 november 1962.

³⁸ N. S. Chrusjtjov: Tal vid marsmöte i Split i Jugoslavien 24 augusti 1963.

slog Titoklicken upp dörrarna för kontrarevolutionärer, borgerliga element, alla slags anti-socialistiska element och karriärister som via medlemskortet ville uppnå positioner och rikedom. I november 1952 deklarerade Tito-klicken att ”beteckningen parti inte längre passar” och ändrade namnet Jugoslaviens kommunistiska parti till Jugoslaviens kommunisters förbund. I strid med alla ärliga jugoslaviska kommunisters vilja förändrade den Jugoslaviens kommunistiska partis karaktär av arbetarklassens avantgarde och gjorde JKF till ett instrument för upprätthållande av sitt diktaturvälde.

I de socialistiska länderna står statsmakten under de kommunistiska politiska partiernas ledning. Då ett kommunistiskt politiskt parti urartar till ett borgerligt parti urartar även statsmakten från proletariats diktatur till bourgeoisins diktatur.

Den proletära diktaturens statsmakt i Jugoslavien var en frukt av det jugoslaviska folkets långvariga och heroiska kamp. Men när Titoklicken blev renegater, ändrade denna statsmakt karaktär.

Titoklicken har deklarerat: ”Den revolutionära proletära diktaturens, dvs det socialistiska statssystemets medel blir i allt högre grad onödiga”.³⁹

Finns det då ingen diktatur i Jugoslavien längre? Jo, det gör det. Proletariats diktatur existerar sannerligen inte längre, men bourgeoisins diktatur inte bara existerar utan är därtill en brutal fascistisk diktatur.

Titoregimen har uppfört många fascistiska fängelser och koncentrationsläger i vilka tiotusentals revolutionärer torterats till döds med alla slag av omänskliga straff. Samtidigt har den efterskönt straffen för ett stort antal kontrarevolutionärer och förrädare från det antifascistiska kriget. I ett svar till United Press korrespondent den 7 januari 1951 tillstod Tito att 11 000 politiska fångar i Jugoslavien fått sina straff efterskönta. Den 13 mars 1962 gavs amnesti åt ytterligare 150 000 kontrarevolutionärer som lever i landsflykt i utlandet. Diktaturen över dessa fiender till folket har verkligen avskaffats och de har fått ”demokrati”. Vilka vackra fraser Titoklicken än må svänga sig med, dess ”demokrati” är en demokrati endast för den lilla hopen gamla och nya bourgeoisielement, mot arbetarklassen är den alltigenom en diktatur. Titoklicken har omformat den revolutionära statsapparaten, som byggdes upp för att undertrycka den lilla minoriteten av exploatörer, till en statsapparat för undertryckande av proletariats och de breda massorna.

Den jugoslaviska statsmaktens urartning är inte en följd av att den statsmakt som fanns kastats över ända med våld och ersatts med en ny statsmakt, utan har skett genom ”fredlig evolution”. Till synes sitter samma människor vid makten, saken är bara den att dessa människor inte längre representerar arbetarnas, böndernas och det arbetande folkets intressen utan företräder imperialismen och den gamla och nya bourgeoisin i Jugoslavien.

Med utnyttjande av statsmakten och kontrollen över landets ekonomiska livslinje exploaterade Titoklicken det jugoslaviska arbetande folket till det yttersta och skapade en byråkrat-kapitalistklass. Denna klass, som är beroende av den amerikanska imperialismen och har en utpräglad karaktär av komprador, är också en kompradorkapitalistklass. Den statsmakt som Titoklicken kontrollerar är byråkrat- och kompradorbourgeoisins diktatur.

Ovanstående fakta visar ur olika synvinklar att den politik som Titoregimen genomför är en politik för att återupprätta och utveckla kapitalismen och för att reducera Jugoslavien till en halvkoloni eller ett lydland.

---

³⁹ Edvard Kardelj: ”Det socialistiska Jugoslaviens nya konstitution”, *Borba* 29 september 1962.

Statsmaktens urartning i Jugoslavien har lett till att det socialistiska ekonomiska systemet förstörts och ett kapitalistiskt ekonomiskt system återupprättats. När en ny byråkrat- och kompradorklass gradvis kommit till genom det kapitalistiska ekonomiska systemets återupprättande i ny form, har den krävt intensifiering av den borgerliga diktaturen och utveckling av det politiska system som passar det kapitalistiska ekonomiska systemet och kan användas för att befästa dess härskarställning.

Det är på detta sätt processen från partiets och statsmaktens urartning till kapitalismens återupprättande inom hela det samhälleliga och ekonomiska systemet steg för steg förverkligats i Jugoslavien. Urartningsprocessen har pågått i femton års tid. Detta är redogörelsen för huruledes en socialistisk stat ”fredligt utvecklar sig” till en kapitalistisk stat.

Titoklickens upprätthåller sitt välde i Jugoslavien med stöd av hjälpen från de amerikanska imperialisterna, statsapparaten, som är ett instrument för byråkrat- och kompradorbourgeoisins diktatur, arbetararistokratin, som den köpt, och de rika bönderna på landsbygden. Samtidigt använder den olika utstuderade metoder för att maskera sina reaktionära drag och slå blå dunster i ögonen på folket. Dess reaktionära politik är emellertid synnerligen impopulär. Den socialistiska statens urartning till en kapitalistisk stat, det tidigare oavhängiga landets urartning till en halv-koloni eller ett lydland under imperialismen står i öppen strid mot det jugoslaviska folkets grundintressen och kan inte undgå att bekämpas av alla ärliga kommunister och det överväldigande flertalet av det jugoslaviska folket.

Vi hyser en djup medkänsla med folket och kommunisterna i Jugoslavien i deras nuvarande svåra läge. Ehuru Titoklickens kan topprida folket för en tid, är vi övertygade om att vilka egenmäktiga åtgärder och vilka bedragarknep den än må tillgripa, kommer den, liksom varje annan härskande grupp, som ställt sig emot folket, att få en ände med förskräckelse. I det fallet kommer Titoklickens naturligtvis inte att utgöra något undantag. Det bedragna folket kommer slutligen att vakna upp. Folket och kommunisterna i Jugoslavien, som har en ärofull historia, kommer inte att i alla tider böja sig under Titoklickens. Det jugoslaviska folkets framtid är ljus.

KKP:s principfasta ståndpunkt i den jugoslaviska frågan

SUKP:s Centralkommittés öppna brev påstår, att på sin tid ”hyste KKP-ledarna inga som helst tvivel om karaktären av det socialistiska systemet i Jugoslavien” men att de kinesiska ledarna nu ”markant ändrat sin inställning i den jugoslaviska frågan”.

Det är sant att Jugoslavien en gång var en socialistisk stat. Till en tid gick landet framåt på socialismens väg.

Men snart därefter började samhällssystemet i Jugoslavien att urarta steg för steg till följd av Titoklickens förräderi.

År 1954, när Chrusjtjov föreslog att förbättra förhållandet till Jugoslavien, gick vi med på att behandla det som ett socialistiskt broderland i syfte att vinna det tillbaka till socialismens väg och i avvaktan på hur Titoklickens skulle utvecklas.

Inte ens då gjorde vi oss några större förhoppningar om Titoklickens. I sitt brev av den 10 juni 1954 till SUKP:s Centralkommitté framhöll KKP:s Centralkommitté att man borde räkna med faktum, att Jugoslaviens ledare redan gått tämligen långt i sina mellanhavanden med imperialismen och kunde avvisa våra bemödanden att vinna dem samt vägra att återvända till socialismens väg. ”Men även om så skulle ske”, skrev vi, ”skulle det inte innebära någon politisk förlust för fredens, demokratins och socialismens läger – tvärtom skulle det ytterligare avslöja de jugoslaviska ledarnas hyckleri inför folket i Jugoslavien och i hela världen”.

Tyvär har våra ord i allt för hög grad besannats. Titoklicken har verkligen bestämt avvisat våra försök att vinna den och gått längre och längre på revisionismens väg.

Sedan Titoklicken vägrat att underteckna 1957 års Deklaration lade den 1958 fram sitt helt och hållet revisionistiska program och ställde denna fana för den moderna revisionismen emot 1957 års Deklaration, som alla kommunistiska partier och arbetarpartier erkänt såsom sitt gemensamma program. Processen för kapitalismens återinförande i Jugoslavien har genomförts steg för steg. Och internationellt tjänar Titoklicken med allt större energi såsom den amerikanska imperialismens kontrarevolutionära specialtrupp.

Under dessa omständigheter kan den hållning som varje marxist-leninistiskt parti bör inta till Titoklicken inte längre vara densamma som den det bör inta till ett broderparti eller broderland, inte heller kan den vara inriktad på att vinna Titoklicken. Den bör i stället vara inställd på att grundligt avslöja och beslutsamt bekämpa detta renegatgäng. 1960 års Uttalande har dragit en klar slutsats på denna punkt.

SUKP:s Centralkommittés öppna brev har medvetet kringgått hela raden av viktiga händelser, som inträffat efter broderpartiernas möte i november 1957, och likaså de enhälliga slutsatser som drogs vid mötet med broderpartierna 1960. Det försöker försvara SUKP-ledningens felaktiga ståndpunkt genom att citera en mening ur Folkets Dagblads ledare om Jugoslavien den 12 september 1957. Detta är fruktlöst.

Fakta bevisar att vår inställning till Titoklicken står i överensstämmelse med verkligheten, är en principfast inställning och svarar mot den gemensamma överenskommelsen vid mötet med broderpartierna år 1960. SUKP:s ledare å sin sida har på tusen och ett sätt försökt att upphäva domen över Tito-klicken, och detta vittnar om att de förrätt marxismen-leninismen, svikit 1960 års Uttalande och bistått de amerikanska imperialisterna och deras lakejer att vilseföra folket i Jugoslavien och i hela världen.

Har Tito "avlägsnat sina fel"? Eller betraktar Chrusjtjov Tito som sin lärare?

Chrusjtjov säger att de jugoslaviska ledarna har avlägsnat mycket av det som ansågs felaktigt. Men titoisterna är inte med på att de begått några fel, än mindre avlägsnat dem. Titoisterna säger, att de "inte har behov" av att rätta några misstag⁴⁰ och "det bara skulle vara slöseri med tid"⁴¹ och "helt enkelt överflödigt och löjligt" att vänta sig att de ska göra det.⁴²

Låt oss se på fakta. Har titoisterna ändrat sitt revisionistiska program? Nej, det har de inte. Har de godtagit 1957 års Deklaration och 1960 års Uttalande? Nej, det har de inte. Har de ändrat sin revisionistiska inrikesoch utrikespolitik? Än en gång, nej.

Den nya författning som Jugoslaviens federala folkförsamling antog i april 1963 visar synnerligen klart att Titoklicken inte på minsta sätt ändrat sin revisionistiska ståndpunkt. Denna författning är det konkreta lagliga uttrycket för Titoklickens alltigenom revisionistiska program. Edvard Kardelj sade i sin redogörelse för förslaget till den nya författningen att den är "det politiskt lagliga och organisatoriska uttrycket" för de uppfattningar som JKF:s program företräder.

Chrusjtjovs varma brödraskap med Titoklicken beror inte på att den rättat några av sina misstag utan på att han går i Titos fotspår.

⁴⁰ J.B. Tito: Tal vid Belgrads järnvägsstation 20 december 1962.

⁴¹ J. B. Tito: Tal vid Jugoslaviens Kommunisters förbunds sjunde kongress, april 1958.

⁴² J.B. Tito: Tal vid Belgrads järnvägsstation 20 december 1962.

Överväg följande fakta:

1. Tito fördömer Stalin i syfte att bekämpa marxismen-leninismens grundsatser. Chrusjtjov förkastar i samma syfte Stalin fullständigt.
2. Både Tito och Chrusjtjov förkastar marxismen-leninismens grundläggande teorier, bägge smädar de kinesiska kommunisterna och andra kommunister, som troget håller fast vid marxismen-leninismen, såsom dogmatiker, och bägge framställer sin egen revision av marxismen-leninismen som en ”skapande utveckling” av marxismen-leninismen.
3. Både Tito och Chrusjtjov lovprisar den amerikanska imperialismens ledande män. Tito säger, att Eisenhower ”är en man som ståndaktigt försvarar freden”⁴³ och att Kennedys bemödanden ”kommer att bidra till att förbättra de internationella relationerna och till en fredlig lösning av angelägna världsproblem”.⁴⁴ Chrusjtjov säger, att Eisenhower ”hyser en uppriktig önskan om fred”⁴⁵ och att Kennedy ”visar ivrig omsorg om fredens bevarande”.⁴⁶
4. Både Tito och Chrusjtjov gör stort nummer av kärnvapenkriget i syfte att skrämja världens folk till att uppge den revolutionära kampen. Tito säger, att om ett kärnvapenkrig utbryter kommer det att innebära ”mänsklighetens utplåning”.⁴⁷ Chrusjtjov säger likaledes, att om ett kärnvapenkrig utbryter ”kommer vi att förinta vår Noaks ark -jordklotet”.⁴⁸
5. Både Tito och Chrusjtjov förkunnar att en värld utan vapen, utan arméer och utan krig kan förverkligas medan imperialismen ännu existerar.
6. Tito proklamerar, att ”aktiv fredlig samlevnad” är hörnstenen i Jugoslaviens utrikespolitik⁴⁹, medan Chrusjtjov förklarar, att Sovjetunionen anser fredlig samlevnad vara sin ”allmänna linje i utrikespolitiken”.⁵⁰
7. Både Tito och Chrusjtjov proklamerar, att möjligheten till fredlig övergång från kapitalism till socialism ökat. Titoklicken säger: ”mänskligheten anträder oemotståndligen på olika vägar en lång vandring in i socialismens era”.⁵¹ Chrusjtjov säger, att Oktoberrevolutionens väg kan ersättas med den ”parlamentariska vägen”.⁵²
8. Tito förespråkar ”politisk och ekonomisk integration” i världen ”genom fredlig tävlan”. Chrusjtjov förespråkar också ”allomfattande samarbete” med imperialismen genom ”fredlig ekonomisk tävlan”.
9. Titoklicken saboterar på alla sätt den nationella befrielseörelsen och de nationella befrielsekrigen. Chrusjtjov vänder sig emot den nationella befrielseörelsen och nationella befrielsekrig under förevändningen att ”varje litet 'lokalt krig' kan bli gnistan som tänder ett världskrigs brand”.⁵³

⁴³ J. B. Tito: Samtal med en kommentator från *New York Times* 28 februari 1958.

⁴⁴ J.B. Tito: Hälsning till J.F. Kennedy, *Borba* 21 januari 1961.

⁴⁵ N.S. Chrusjtjov: Tal vid SSSR:s Högsta sovjets session, maj 1960.

⁴⁶ N. S. Chrusjtjov: Brev till J.F. Kennedy 27 oktober 1962.

⁴⁷ J.B. Tito: Rapport till Jugoslaviens Federala folkförsamlings session, 19 april 1958.

⁴⁸ N. S. Chrusjtjov: Tal vid ett möte med Österrikisk-sovjetiska sällskapet 2 juli 1962.

⁴⁹ Koča Popović: Rapport om utrikespolitiken till Jugoslaviens Federala folkförsamlings session, *Borba* 27 februari 1957.

⁵⁰ N.S. Chrusjtjov: Rapport till SUKP:s 20: kongress, februari 1956.

⁵¹ Jugoslaviens Kommunisters förbunds program.

⁵² J. B. Tito: Svar på frågor från *Washington Posts* korrespondent Drew Pearson, *Borba* 12 augusti 1962.

⁵³ N.S. Chrusjtjov: Uttalande vid presskonferensen i Wien 8 juli 1960.

10. Titoklicken har uppgivit proletariats diktatur. Under parollen om ”hela folkets stat” avsvär sig också Chrusjtjov proletariats diktatur.

11. Titoklicken förnekar, att det kommunistiska partiet bör vara arbetarklassens avantgarde. Chrusjtjov säger likaledes, att SUKP ”har blivit hela folkets parti”.⁵⁴

12. Titoklicken, som etiketterat sig själv såsom ”motståndare till blockbildning-”, bekämpar det socialistiska lägret. Även Chrusjtjov säger att ”uttryck sådana som blockbildningar etc är tillfälliga företeelser”.⁵⁵ Bägge önskar de likvidera det socialistiska lägret.

Av dessa fakta måste man dra slutsatsen, att Chrusjtjov både i inrikes- och utrikespolitiken verkligen betraktar Tito som sin lärare och glider utför revisionismens väg hack i häl på Tito.

Chrusjtjov har, helt i strid emot Sovjetunionens, sovjetfolkets och all världens folks intressen, övergivit marxismen-leninismen, kasserat 1960 års Uttalande och vältrat sig i dyn tillsammans med den titoistiska renegatklicken. Detta kommer inte att tolereras av det stora sovjetfolket och det överväldigande flertalet av SUKP:s medlemmar och funktionärer, vilka allesammans har ärofulla revolutionära traditioner.

Det stora sovjetfolket och SUKP:s medlemmar kommer aldrig att gilla att Chrusjtjov trätt i maskopi med Titoklicken för att bekämpa de broderpartier, som håller fast vid marxismen-leninismen.

Det stora sovjetfolket och SUKP:s medlemmar kommer aldrig att vara med på Chrusjtjovs samförstånd med Titoklicken och samarbete med imperialismen för att bekämpa de socialistiska Kina, Albanien och andra broderländer och splittra det socialistiska lägret.

Det stora sovjetfolket och medlemmarna i SUKP kommer aldrig att ge sin anslutning till Chrusjtjovs konspiration med Tito och samarbete med reaktionärerna i alla länder för att bekämpa världens folk och revolutionen.

Det stora sovjetfolket och SUKP:s medlemmar kommer aldrig att gilla Chrusjtjovs ansträngningar att följa de jugoslaviska revisionisternas exempel, ändra partiets och statens karaktär och bana väg för kapitalismens återupprättande.

Chrusjtjov har förorsakat att mörka moln i dag överskuggar Sovjetunionen, det första socialistiska landet i världen. Men detta kan endast bli ett kort mellanspel i SUKP:s och Sovjetunionens historia. Människor som blir bedragna och förda bakom ljuset till en tid får slutligen undan för undan upp ögonen. Historien har visat och kommer i fortsättningen att bekräfta att vem det vara må, som försöker hejda sovjetfolkets frammarsch och driva det tillbaka, röner samma öde som fabelns gräshoppa då hon ville stoppa vagnen. Han kommer aldrig att lyckas i sitt syfte.

Kort slutsats

Kapitalismens återupprättande i Jugoslavien ger den internationella kommunistiska rörelsen en ny historisk lärdom.

Denna lärdom visar oss att även sedan arbetarklassen gripit makten fortsätter klasskampen mellan bourgeoisi och proletariat, kampen fortsätter om vilkendera vägen, socialismens eller kapitalismens väg, som ska segra, och att det består en fara för att kapitalismen ska bli återupprättad. Jugoslavien ger ett typiskt exempel på kapitalismens återupprättande.

⁵⁴ N.S. Chrusjtjov: ”Om SUKP:s program”, anförande vid SUKP:s 22:a kongress, oktober 1961.

⁵⁵ N. S. Chrusjtjov: Intervju för utländska korrespondenter i Brioni i Jugoslavien 28 augusti 1963

Den visar oss att det inte blott före maktövertagandet är möjligt att ett arbetarklassens parti kan råka under arbetararistokratins kontroll, urarta till ett borgerligt parti och bli en usel lakej åt imperialismen, utan att det även efter maktövertagandet kan råka under de nya bourgeoisielementens kontroll, urarta till ett borgerligt parti och bli en eländig lakej åt imperialismen. Jugoslaviens kommunisters förbund är ett typexempel på dylik urartning.

Den visar oss, att kapitalismens återupprättande i ett socialistiskt land inte nödvändigtvis måste ske genom en kontrarevolutionär statskupp eller väpnad imperialistisk intervention, utan också kan uppnås som följd av att den ledande gruppen i det ifrågavarande landet urartar. Det lättaste sättet att erövra en fästning är att göra det inifrån. Jugoslavien ger oss ett typiskt exempel härpå.

Den visar oss att revisionismen är en produkt av imperialistisk politik. Den gamla revisionismen uppstod som resultat av den imperialistiska politiken att köpa över och dra upp en arbetararistokrati. Den moderna revisionismen har uppstått på samma sätt. Numera har imperialismen utan att snåla på utgifterna utvidgat omfattningen av sina operationer och köper över ledande grupper i socialistiska länder samt förverkligar genom dem sin önskan om en "fredlig evolutions"-politik. Jugoslavien betraktas av den amerikanska imperialismen som "skällgumsen" därför att det givit ett exempel på hur det ska gå till.

Återupprättandet av kapitalismen i Jugoslavien kommer att få alla marxist-leninister att förstå bättre och förmå folk att klarare inse nödvändigheten och angelägenheten av att bekämpa den moderna revisionismen.

Så länge imperialismen existerar, finns det tydligen ingen grund för påståendet att faran för kapitalismens återupprättande i de socialistiska länderna är avlägsnad.

SUKP:s ledare hävdar, att de redan avlägsnat faran för kapitalismens återupprättande och bygger kommunismen. Det skulle naturligtvis glädja oss alla om detta vore riktigt. Men vi ser, att de i verkligheten imiterar Jugoslavien i alla avseenden och har slagit in på en ytterligt farlig väg. Detta bekymrar och smärtar oss djupt.

Den varma kärlek vi hyser till det stora Sovjetunionen och det stora SUKP gör, att vi önskar ställa en uppriktigt menad maning till SUKP:s ledare: Kamrater och vänner! Följ inte den jugoslaviska vägen! Vänd tillbaka med ens! Annars kan det vara för sent!